

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 16P/102/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2116223803
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Hanzlíková
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2017:2116223803.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava samosudkyňou JUDr. Janou Hanzlíkovou vo veci starostlivosti o maloleté deti: Q., R.. XX.X.XXXX, Z., R.. X.XX.XXXX O. R., R.. XX.X.XXXX S., zast. kolíznym opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Hlohovec, deti rodičov: otec: T. S., R.. XX.X.XXXX, bytom K. D. X, H., T.. Č.. N. O. I., H. XXX, XXX-XX X., matka: K.. E. S., R.. XX.X.XXXX, bytom K.. D. X, H., na návrh navrhovateľa - starého otca maloletých detí: X.. Z. J., R.. XX.XX.XXXX, bytom K.V. X, H., zast. Mgr. Jana Sadloňová, advokátka, Hlavná 14, Prešov, za účasti Okresnej prokuratúry Trnava, Vajanského 22, Trnava, o zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca a o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, takto

rozhodol:

1. Súd zveruje maloleté deti: LX., R.. XX. XX. XXXX, Z., R.. XX. XX. XXXX O. R., R.. XX. XX. XXXX S. do osobnej starostlivosti otca, ktorý ich bude zastupovať a spravovať ich majetok, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku.
2. Matka je povinná prispievať na výživu maloletej Q., R.. XX. XX. XXXX sumou 50,00 eur mesačne, maloletého Z., R.. XX. XX. XXXX sumou 50,00 eur mesačne a maloletej R., R.. XX. XX. XXXX sumou 40,00 eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca, s účinnosťou od právoplatnosti tohto rozsudku.
3. Styk matky s maloletými deťmi sa neupravuje.
4. Súd konanie v časti návrhu o zverenie maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca zastáva.
5. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Toto konanie súd začal Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 26.10.2016 č.k. 16P/102/2016-7.
2. Starý otec maloletých detí sa domáhal zverenia maloletých detí do jeho náhradnej osobnej starostlivosti z dôvodu, že maloleté deti pochádzajú zo vzťahu rodičov. Otec detí bol od r. 2014 vo výkone trestu v Rakúsku, odvtedy matka s deťmi bývala v ich byte. Matka svoju rodinnú situáciu nezvládala, často odchádzala z domu, požívala alkohol, začala trpieť psychiatrickým ochorením - Histriónska porucha osobnosti, mala problémy v správaní, nezvládala starostlivosť o deti. Pri hospitalizácii jej v krvi boli diagnostikované návykové látky. Počas celého obdobia sa o deti prevažne staral on, sú na neho citovo naviazané: Je schopný zabezpečiť riadnu výchovu detí aj finančne sa o ne postarať, v byte majú vytvorené podmienky a pocit domova.

Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 26.10.2016 č. k. 16P/102/2016-11 bolo nariadené neodkladné opatrenie, ktorým súd dočasne zveril maloleté deti do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca. Otec maloletých detí sa návrhom vo veci tunajšieho súdu 11P/16/2017 /ktoré bolo spojené s týmto konaním Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 7.3.2017 č. k. 11P/16/2017-7 domáhal zverenia maloletých detí do svojej osobnej starostlivosti. Návrh odôvodnil tým, že po prepustení z výkonu trestu prosil matku, aby sa o deti spoločne starali, matka bola vo veľmi zlom zdravotnom stave, s návrhom nesúhlasila. Na Slovensku otec nemal zabezpečené bývanie ani prácu, preto odišiel do Talianska, pomohol mu brat a matka. Býva s matkou v priestrannom dome, má prácu, s deťmi je v kontakte a chce sa o ne starať. Matka má záujem len o mal. R., nie je ale schopná sa o ňu postarať. Deti sú na seba citovo naviazané a je vhodné, aby vyrastali spolu. Matka užíva alkohol a návykové látky, o deti sa nedokáže postarať.

3. Súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov, svedka, oboznámením sa s listinnými dôkazmi a zistil nasledovný skutkový stav:

4. Navrhovateľ uviedol, že žiada, aby maloleté deti Q., Z. O. R. boli zverené do jeho náhradnej osobnej starostlivosti, výživné ponecháva na úvahu súdu. Návrh odôvodnil tým, že matka nie je schopná zabezpečiť výchovu troch maloletých detí, deti sú stále u svojho starého otca, pričom rodičia nežijú v spoločnej domácnosti a navrhovateľ nevie posúdiť, či otec je schopný zabezpečiť riadnu výchovu maloletých detí. zastáva však názor, že deti by mali vyrastať spoločnej a aby nedošlo k oddeleniu detí, deti sú na seba veľmi citovo naviazané. Môže však potvrdiť, že deti majú k otcovi dobrý citový vzťah. Ale starý otec nemá dostatočne preskúmanú situáciu na strane otca. Dosahuje príjem asi 600 eur mesačne. Deti majú iba bežné výdavky. Otec bol s deťmi v kontakte, keď bol v novembri 2016 u neho v byte týždeň na návšteve, tiež týždeň po novom roku a týždeň cez jarné prázdniny. S otcom majú veľmi dobrý až nadpriemerný vzťah. V zásade nemá výhrady voči tomu, aby boli deti zverené aj do starostlivosti otca, podmienky by mal však preukázať otec. Maloletá Q. a Z. by k otcovi chceli ísť, R. sa ešte vyjadriť nevie. Manželka pracuje v Čechách, chodí domov raz za dva týždne, ale má zabezpečenú pomoc v domácnosti. Otec kontaktuje deti prakticky denne cez messenger. Matka detí býva u neho v domácnosti, takže sčasti s deťmi aj pomáha, ale nemôže sa na ňu spoľahnúť, vzhľadom na jej zdravotný stav. Matka bola liečená na psychiatrii, a nie je doliečená, podľa jeho názoru. Je povrchná, nedbalá, odmieta ambulantnú liečbu. Staršie deti nemajú s matkou dobrý vzťah, Q. má až averziu. Keď boli deti choré a mali byť doma, matka ich zobrala do krčmy. Raz, keď boli s ňou hodinu samé v byte, opustila ich a nechala ich samé doma, hoci iba nakrátko. Matka požíva alkohol, i keď nie nadmieru, pije bežne pivo a stýka sa s osobami, ktoré sú drogovo závislé. On sa stará o deti nepretržite tri roky. Má za to, že treba preferovať, aby deti boli s rodičmi, z otca sa veľmi tešia, pokiaľ príde. Nevie sa vyjadriť k tomu, či majú deti väčší citový vzťah k nemu alebo k otcovi, on je s nimi stále a otca vidia iba občas. U neho majú podľa mňa deti istotu 100%, u otca 70%. V priebehu konania súhlasil s návrhom otca o zverenie maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti z dôvodu, že deti majú s otcom silný citový vzťah, deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Pre prípad, že návrhu otca nebude vyhovené, na svojom návrhu trvá z opatrnosti. Matka bola na vyšetrení u psychiatričky MUDr. I., ktorá sa jednoznačne vyjadřila, že matka nie je schopná sa o deti starať. V prípade, že deti budú zverené do jeho starostlivosti, bude s musieť zabezpečiť pomocnú silu v domácnosti, manželka chodí iba raz za dva týždne na víkend. Pomáha mu druhá dcéra. Má za to, že aktuálne je deťom lepšie u neho, majú tam svoje zázemie. Starostlivosť majú zabezpečovať rodičia a návrh podal iba za účelom dočasného riešenia situácie. Rozhodnutím súdu v konaní 11Pu/5/2016 súd zabránil ďalšej liečbe matky. Nie je možné predpokladať v súčasnosti, že v súvislosti s matkou by starostlivosť o deti starým otcom bola iba dočasná. Otec detí po prepustení z VT nemal prácu ani podmienky, preto vycestoval do zahraničia a išiel za svojou rodinou, ktorá mu pomohla. Za súčasného stavu starý otec nadobudol presvedčenie, že najlepšie pre maloleté je to, aby sa o ne staral ich vlastný otec. Na svojom návrhu trvá navrhovateľ len z opatrnosti. Preto v priebehu konania navrhol, aby deti boli zverené do starostlivosti otca, čo je v záujme maloletých detí. Nesúhlasil s rozdelením detí, ktoré sú na seba citovo naviazané. Ak by ale rodičia dohodli, uvíta to z dôvodu, že deti budú so svojimi rodičmi. Záujem otca o deti pretrváva a nevidí prekážku, prečo by mu deti nemohli byť zverené.

5. Otec uviedol, že žiada, aby maloleté deti boli zverené do jeho osobnej starostlivosti, matke aby bolo určené minimálne výživné. Nesúhlasí s tým, aby deti boli zverené do výchovy starého otca. Z výkonu trestu bol prepustený v novembri 2016, potrestaný bol za krádež a to opakovane, spolu vo VT strávil 4 roky. Bolo to dvakrát v priebehu 12 rokov, posledný trest bol dvojročný. Dva roky teda deti nevidel. Z VT išiel hneď za deťmi. Deti sa veľmi tešili. Do Talianska odišiel kvôli peniazom, tu sa málo zarába, bývam tam s matkou v rodinnom dome, nikto iný v dome nebýva. Matka pracuje. V škole mu povedali, že

majú špeciálne triedy pre deti z iných krajín. Tam, kde býva, sa hovorí nemecky. Deti sa zatiaľ nemecky neučia. Pracuje 4 hodiny doobeda a 4 hodiny večer. Matka ide o dva mesiace do dôchodku a s deťmi by mu pomáhala. Deti s ním navštívili školu, kam by chodili a tešia sa. Deti mu píšu správy, sú z matky nervózne, lebo na nich kričí. Partnerku nemá. Otec je od 12.4.2017 zamestnaný ako pomocná kuchynská sila, na dobu určitú do 30.9.2017. Dosahuje príjem 1500 eur netto. Predložil nájomnú zmluvu ohľadne domu, v ktorom s matkou býva, kde nájomcom je S. K., byt má 6,5 miestností, pripravené má 2 detské izby. Má pracovnú dobu od 9.00 hod. do 14.30 hod. Vo februári 2017 navštívil školu a MŠ, kde nie je problém deti umiestniť, sú tam aj deti z iných krajín a bolo mu povedané, že za dva tri mesiace sa naučia jazyk. Sú tam Česi. Slováci, Poliaci a majú špeciálne triedy na prípravu jazyka a potom sa zaradia do bežných tried. V škole sa hovorí po nemecky, ale učí sa taliančina. Je bežné, že deti pred nástupom nemajú žiadne jazykové základy. Matka pracuje posledný mesiac, potom bude na dôchodku.

6. Matka uviedla, že nesúhlasí s tým, aby deti boli zverené do starostlivosti starého otca, chce, aby sa vrátili jej, nesúhlasí ani s tým, aby boli zverené otcovi. Absolvovala psychodiagnostické vyšetrenie, predložila správu Blumentál s.r.o. Hlohovec. Zo správy vyplýva, že osobnosť matky je egocentrická, hystriónska, emočne nestabilná, so sklonom reagovať v záťaži možnými psychotickými dekompenzáciami, na podklade osobnostnej abnormnej štruktúry. Správa je zo dňa 19.5.2016. podľa správy z 31.1.2017 sa jedná o zhodný záver, s tým, že aktuálne je psychoticky dekompenzovaná. Chce otcovi dokázať, že sa o deti vie postarať. Alkohol nepije vôbec, iba občas pivo, nikdy nie je opitá. Deti sa na otca síce tešia, ale to je len eufória, lebo im sľubuje perfektný život, ale otec detí s matkou majú dlhy na nájmomnom a manžel bral za trvania manželstva veľa pôžičiek a prehral ich na automatoch. A na týchto hrá aj jeho matka aj jeho mladší brat. V dome, kde býva otec, bývala, tento je chladný, na stenách sú plesne, a otec nie je tak jazykovo zdatný, aby sa s deťmi mohol učiť, lebo sám bol v škole slabý. Ona vyštudovala PF UK. Teraz chce väčšinu vecí robiť starý otec, ktorému boli zverené. S Z. O. R. má dobrý vzťah, mal. Q. je ovplyvňovaná celou situáciou a je v pubertálnom veku, teda jej dáva pociťiť všetko, čo sa v minulosti stalo. Je to podľa nej jej obranný mechanizmus. Má príjem 203,20 eur. Po skončení MD pôjde na výberové konania do Českých Budějovic, kde pracuje aj matka. Chce tam zobrať aj deti. S matkou má výborný vzťah. Momentálne býva s otcom, stará sa o domácnosť. Samostatné bývanie si vyrieši v Čechách s matkou. Má jednu sestru, táto má rodinu, chodí ich navštevovať. V priebehu konania matka začala bývať v Českých Budějoviciach, má tam garsónku, momentálne chce, aby maloleté deti Q. O. Z. boli zverené do starostlivosti otca, výživné ponecháva na úvahu súdu. Maloletú Natašu chce zveriť do svojej osobnej starostlivosti. Psychológa nenavštívila tak ako mala, chce si nájsť nejakého v Čechách. Predložila dohodu o vykonaní práce v TescoStores na dobu od 19.6. do 31.12.2017. Pôjde na výberové konanie na vysokú školu technicko-ekonomickú v Českých Budějoviciach, na pozíciu právnik. Má príjem 288 eur, bývanie jej platí matka. Rodičia sa dohodli na platení výživného 50 eur na mal. deti Q. O. Z..

7. Kolízny opatrovník uviedol, že momentálne presťahovanie detí do zahraničia a následné zverenie detí do osobnej starostlivosti otca nie je v záujme maloletých detí, nakoľko s vysťahovaním súvisí adaptovanie na nové sociálne prostredie, iný jazyk, či zvyklosti, rovnako nie je preukázané, ako a kde otec býva, či má vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o deti. Preto navrhuje zamietnuť návrh otca. A pokiaľ starý otec trvá na svojom návrhu, doporučuje deti zveriť do starostlivosti starého otca. Nesúhlasí s tým, aby deti boli zverené do osobnej starostlivosti matky, nakoľko aj šetrením v domácnosti a pohovorom so starou matkou detí vyplýva, že matka nie je v súčasnej dobe schopná sa postarať o svoje deti. Preto navrhol zveriť deti do NOS starého otca.

Dňa 23.5.2017 bol urobený pohovor s deťmi mal. Z. O. K.. Q., obe deti sa vyjadrili, že momentálne celú starostlivosť zabezpečuje starý otec, ktorý sa s nimi aj učí a chodí pre mal. Natašu do škôlky. Mal. Q. sa vyjadrila, že nechce, aby sa o ňu starala matka, pretože na nich často kričí a vodí si cudzích mužov do domácnosti. Ohľadne otca sa vyjadrili, že už boli u otca v Taliansku, majú tam aj kamarátov, vedia si predstaviť, že by tam boli s otcom, nakoľko ho majú veľmi radi. Otec sa s nimi denne kontaktuje cestou messengeru. Keď bol na Slovensku, trávil s nimi voľný čas. Uviedli, že vidia na starom otcovi, že už nemá toľko síl, preto by chceli ísť k otcovi a rovnako uviedli, že im nerobí problém naučiť sa nový cudzí jazyk. Tiež uviedli, že všetci traja súrodenci sa majú veľmi radi.

Na základe vykonaného dokazovania neodporúčame rozdelenie, nakoľko by došlo k pretrhnutiu ich súrodeneckých väzieb. Tiež nesúhlasíme so zverením detí do starostlivosti matky. Ako hlavný dôvod uvádzam zdravotný stav matky. Pokiaľ ide o zverenie detí do osobnej starostlivosti otca, otec preukázal, že si našiel v Taliansku zamestnanie, má zabezpečenú bytovú otázku, zabezpečuje deťom vzdelanie. Ale mám za to, že takýto návrh je podaný predčasne. Do budúcnosti sa nebránime, aby boli deti zverené

do starostlivosti otca. T.č. sme názoru, že najlepší záujem je zabezpečený tým, že mal. deti budú zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca.

8. Zástupca Okresnej prokuratúry Trnava uviedol, že využil zákonné oprávnenie na vstup do konania na ochranu maloletých detí, situácia je zložitejšia vo výchove a výžive starého otca k maloletým deťom nevzhládol na dnešnom pojednávaní žiadne nedostatky. Vo vzťahu k otcovi detí a ich zverenia jemu, nie je hodnoverne preukázané, že má vytvorené vhodné bytové podmienky pre deti a tiež jeho zárobková činnosť. Vo vzťahu k matke detí uviedol, že aj z iných konaní na tomto súde má vedomosť o tom, že táto trpí psychotickými poruchami, čo je klasifikované ako klasické psychiatrické ochorenie, bez toho, aby tento stav bol liečený a upravovaný. Teda nevidí vhodnosť zverenia detí rodičom a najvhodnejšie sa javí zverenie starému otcovi.

V priebehu konania uviedol, že v konaní 11Pu/5/2016 sa vyjadrila primárka psychiatrického oddelenia k zdravotnému stavu matky, že táto trpí psychotickými poruchami, tieto sú považované za psychiatrické ochorenie a pokiaľ matka nepravidelne užíva aj drogu, môže to byť vážnym spúšťačom schizofrénie, teda vážnejším druhom ochorenia. V konaní bol vypočutý aj navrhovateľ, u ktorého je nesmierna snaha starať sa o deti, v záujme toho, aby neskončili v DD. Na deti je sám, lebo s manželkou trvale nežije, má svoj vek a nárok na odpočinok. Vzhľadom na ostatné vyjadrenia navrhol, aby maloleté deti boli zverené všetky do starostlivosti otca s tým, že v časti dohody rodičov túto navrhol schváliť.

9. Svedkyňa K. S., matka otca maloletých detí, uviedla, že v Taliansku býva a pracuje po dobu 10 rokov. Syn býva od novembra 2016 u nich. Je vďačná navrhovateľovi za to, že sa o deti stará. Pokiaľ by boli deti zverené otcovi, bude mu pomáhať. Má dôchodkový vek a čaká na rozhodnutie súdu, zostala by na dôchodku. V Taliansku má ešte dvoch synov, blízko nich a všetci sú ochotní, ak budú deti zverené otcovi, pomáhať. Ich dom má 100 m², je to starší dom, ktorý sa postupne rekonštruje, nie je vlhký, dom zateplujú, teda nebude ani vlhký ani plesnivý. V zime sa v minulosti stávalo, že tam boli plesne, je to starší dom. Deťom pripravili izbu na inej strane. Je tam veľký priestor na hranie, záhrada so sadom, zeleninou, ihrisko, v lete aj bazén. S deťmi má veľmi dobrý vzťah, naposledy ich navštívila pred 2 týždňami. Do Talianska chodia deti trikrát do roka, odkedy je ich otec u nich, boli u nás aj na Vianoce - staršie deti. Nataša nemala pas. Myslí, že deti majú matku radi, ale chcú byť s otcom. 30. 7. idú deti s otcom k do Taliansku a 7-ho idú k moru v Taliansku. Deti sa začali učiť nemecky. V škole je vyučovací jazyk nemčina. V mestečku je 350 cudzincov z 11 štátov, všetky deti prišli nepripravené, pokiaľ ide o jazyk. Deti majú prípravu v škôlke a počas letných prázdnin tiež mesiac - august v škole. V tretej triede sa začnú deti učiť aj po taliansky a deti tam s adaptáciou nemajú problém. V mestečku je asi 1500 obyvateľov, teda cudzincov je asi pätina. Je to rekreačná turistická lokalita, veľa cudzincov tam príde za prácou. Boli aj za učiteľku, ktorá povedala, že sa nemusia súkromne učiť, mesiac prípravy im stačí. Nad nimi býva rodina s tromi deťmi vo veku vnúčať. Ona v práci komunikujem nemecky. Môže deťom pomôcť, má aj susedu učiteľku a ďalšiu na doučovanie. Deti už so svedkyňou komunikujú nemecky.

10. Zo spisu tunajšieho súdu 11Pu/5/2016 vyplýva, že Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 26.10.2016 sp. zn. 11Pu/5/2016-23 bolo vyslovené, že k prevzatíu K. E. S. do zdravotníckeho zariadenia nedošlo zo zákonných dôvodov. V nadväznosti na zrušujúce rozhodnutie odvolacieho súdu Uznesením tunajšieho súdu zo dňa 25.4.2017 sp. zn. 11Pu/5/2016-160 bolo vyslovené, že k prevzatíu došlo zo zákonných dôvodov /konanie bolo v konečnom dôsledku zastavené, nakoľko po pôvodnom rozhodnutí bola matka prepustená/. Z obsahu spisu však vyplýva, že u matky bol zvýšený asociačný prísun v myslení, spontánne produkovala paranoidné a extrapotenčné bludné obsahy, priznala užitie, resp. užívanie pervitínu. Primárka oddelenia sa vyjadrila, že matka bola klinicky v psychóze, odklonená od reality, svoj stav si neuviedomovala, toxickú psychózu jej spustili drogy. Nebola to bežná intoxikácia. Psychotická porucha ohrozuje okolie aj zdravie pacientky. U pacientky sa choroba javila ako schizofrénne spektrum pre klinické ochorenia - poruchy psychiky a správania zapríčinené viacerými látkami. Stav pacientky si vyžadoval liečbu ešte niekoľko týždňov v nemocnici, aby sa doliečila, aby nejavila známky akútnej psychózy. Pokiaľ bude pokračovať v užívaní amfetamínu, je zvýšená možnosť zopakovania akútnej psychózy. Bola doporučená úplná abstinencia od psychoaktívnych látok a absolvovanie protitoxikomanickej liečby a ambulantná starostlivosť.

11. Podľa § 36 ods. 1 Zák. o rodine rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti, pričom sa použijú primerane ustanovenia § 25, 26 Zák. o rodine.

Podľa § 45 Zák. o rodine ak to vyžaduje záujem dieťaťa, môže súd zveriť dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa a vymedzí jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu.

Dieťa možno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti len vtedy, ak rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa. Dôvody na strane rodičov môžu mať subjektívny i objektívny charakter. Môžu byť spôsobené zavineným zanedbávaním starostlivosti alebo aktuálnou nezavinenou neschopnosťou rodičov postarať sa o svoje maloletého dieťa. Názor dieťaťa má súd akceptovať a rešpektovať, resp. vytvoriť predpoklady na vzťahy dieťaťa s rodičmi. Právnym následkom nariadenia náhradnej osobnej starostlivosti je, že rodičia sa nemôžu o svoje dieťa osobne každodenne starať, fakticky dochádza k určaniu pobytu dieťaťa, rodičia však naďalej zostávajú zákonnými zástupcami svojho dieťaťa. V bežných veciach rozhoduje a dieťa zastupuje osoba, ktorej bolo zverené. Pri rozhodovaní súd berie do úvahy záujem maloletého a to, či sa žiadny rodič nemôže alebo nechce o svoje dieťa starať.

Pri výbere formy náhradnej starostlivosti však vždy treba mať na zreteli záujem maloletého dieťaťa ako prvoradé hľadisko.

V záujme maloletého dieťaťa v najširšom slova zmysle je, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju, aby bol jeho majetok spravovaný s náležitou starostlivosťou a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch.

Súčasťou rodičovských práv a povinností je aj sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, pričom rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je výnimkou zo zásady, že výchova maloletého dieťaťa je predovšetkým úlohou rodičov, a musí byť vždy opreté o starostlivé a spoľahlivé objasnenie tých okolností, ktoré svedčia pre záver, že žiadny z rodičov nie je schopný náležitým spôsobom zabezpečiť riadnu výchovu dieťaťa.

Dôvody, pre ktoré je v záujme maloletého dieťaťa jeho zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti, môžu mať objektívny, ako aj subjektívny charakter. Pôjde jednak o prípady, keď rodičia nemôžu zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, napríklad z dôvodu ich neprítomnosti či zlého zdravotného stavu, výrazne nevyhovujúcej sociálnej situácie, ako aj prípady zanedbávania rodičovských práv a povinností, nezáujmu rodičov o maloleté dieťa a jeho výchovu. Ak má súd preukázané, že u jedného z rodičov nie sú predpoklady na zabezpečenie osobnej starostlivosti o maloleté dieťa, musí skúmať, či osobnú starostlivosť o maloleté dieťa nie je schopný zabezpečiť druhý z rodičov.

Z citovaných ustanovení zákona teda vyplýva, že náhradná osobná starostlivosť je výnimkou zo zásady, že dieťa má vyrastať zásadne v rodine, resp. s aspoň s jedným z rodičov. Výchova dieťaťa a starostlivosť o dieťa sú úlohami rodičov, a teda pokiaľ aspoň jeden z nich je schopný tieto zabezpečiť, súd maloleté deti zverí prioritne do osobnej starostlivosti rodiča.

10. V priebehu konania medzi rodičmi nebolo sporné, že maloleté deti Q. O. Z. majú byť zverené do osobnej starostlivosti otca, s takýmto rozhodnutím súhlasila i matka, došlo i k dohode rodičov ohľadne výšky výživného. Súd dohodu v tejto časti neschválil len z dôvodu, že kolízny opatrovník s touto nesúhlasil, a teda súd v tejto časti rozhodol v podstate podľa dohody rodičov, keď mal za to, že na strane otca sú splnené podmienky pre starostlivosť o maloleté deti. Starý otec na svojom návrhu trval len z opatrnosti, sám preferoval starostlivosť rodičov, pričom však vzhľadom na vzťah s deťmi mal záujem na tom, aby deti nevyrastali v detskom domove, hoci sám už starostlivosť vzhľadom na svoj vek nie je schopný dostatočne zabezpečiť.

Súd teda s prihliadnutím na uvedené okolnosti posudzoval možnosti rodičov a ich schopnosti poskytnúť maloletým deťom dostatočnú starostlivosť, výchovu a tiež vhodnosť prípadného rozdelenia detí.

Na strane otca mal súd listinnými dôkazmi za preukázané, že je zamestnaný, má pravidelný príjem. Z výpovedí všetkých účastníkov bolo v podstate nesporné, že maloleté deti majú k otcovi vytvorený vzťah, navrhovateľ potvrdil jeho pretrvávajúci záujem o deti, častý nielen osobný, ale aj telefonický a obdobný kontakt /tieto skutočnosti neboli sporné ani účastníkmi namietané/. Deti domácnosť otca navštívili a aj z vyjadrenia kolízneho opatrovníka vyplýva, že prejavili záujem bývať s otcom. Mal. Linda sa vyjadrila, že nechce, aby sa o ňu starala matka, pretože na nich často kričí a vodí si cudzích mužov do domácnosti. Narušený vzťah s mal. Lindou potvrdila samotná matka. Deti sa vyjadrili, že v Taliansku majú aj kamarátov, tiež, že vidia na starom otcovi, že už nemá toľko síl. Pri pohovore s kolíznym opatrovníkom uviedli, že všetci traja súrodenci sa majú veľmi radi - táto skutočnosť je dôležitá z hľadiska „rozdelenia“

detí a pretrhnutia ich vzájomného puta. Svedkyňa K. S. potvrdila, že otec s deťmi majú v Taliansku vytvorené podmienky na bývanie, rodinné zázemie a širšia rodina vrátane svedkyne je ochotná pomáhať pri starostlivosti o deti. Deti sa učia cudzí jazyk /toto im zabezpečil otec so svojou rodinou/ a ako vyplýva aj z výpovede svedkyne, jedná sa o mestečko, kde je množstvo cudzincov a tomu prispôsobená školská príprava a výučba cudzích jazykov na adaptáciu detí. Z uvedeného teda vyplýva, že podmienky pre starostlivosť o maloleté deti sú splnené.

Súd uvedené okolnosti skúmal i s prihliadnutím na trestnú minulosť otca, keď kolízny opatrovník namietal predčasnosť zverenia maloletých detí do osobnej starostlivosti otca. Od ukončenia výkonu trestu uplynula doba 6 mesiacov, ktorá síce nie je dlhá, avšak od ukončenia trestu otec vedie riadny život, pracuje, má zabezpečené bývanie, v neposlednom rade i podporu širšej rodiny a o deti sa pravidelne zaujíma. Jeho trestná činnosť v minulosti priamo neohrozuje zdravý vývoj detí. Pri rozhodovaní súd vychádzal z okolností v čase rozhodovania, a teda že otec má aktuálne vytvorené podmienky pre starostlivosť o deti, vedie riadny život, má s deťmi dobrý vzťah, o tieto sa zaujíma. Skutočnosť, že otec sa po návrate z výkonu trestu odsťahoval do zahraničia, kde má v podstate celú rodinu, pričom na území SR nemal zabezpečené bývanie a prácu, súd hodnotí ako jeho snahu o vedenie riadneho života. V neposlednom rade súd zohľadnil aj skutočnosť, že samotná matka súhlasila so zverením mal. Q. O. Z. do starostlivosti otca.

Na strane matky súd dospel k záveru, že nie je možné zveriť jej maloletú R. /resp. ani ostatné deti, u týchto matka však súhlasila s ich zverením do starostlivosti otca/. Matka nepreukázala vytvorenie podmienok pre starostlivosť o dieťa. V priebehu konania sa matka odsťahovala do Čiech, pracuje a býva tam ale krátko, dosahuje menej ako minimálnu mzdu, bývanie jej platí matka. Navyiac v konaní tunajšieho súdu 11Pu/5/2016 bolo preukázané, že k jej prevzatiu do zdravotníckeho zariadenia /psychiatrické oddelenie/ došlo zo zákonných dôvodov. U matky bol zvýšený asociačný prísun v myslení, spontánne produkovala paranoidné a extrapotenčné bludné obsahy, priznala užitie, resp. užívanie pervitínu. Jej choroba javila ako schizofrénne spektrum pre klinické ochorenia - poruchy psychiky a správania zapríčinené viacerými látkami. Stav pacientky si vyžadoval liečbu ešte niekoľko týždňov v nemocnici, aby sa doliečila, aby nejavila známky akútnej psychózy. U matky je hrozba, že ak bude pokračovať v užívaní amfetamínu, je zvýšená možnosť zopakovania akútnej psychózy. Bola doporučená úplná abstinencia od psychoaktívnych látok a absolvovanie protitoxikomanickej liečby a ambulantná starostlivosť. Matka však nevyvinula relevantné kroky k tomu, aby sa doliečila /z nemocnice bola po prvotnom rozhodnutí súdu prepustená bez doliečenia/, sama psychológovi ani iného lekára nenavštívila. Nie je teda potom zrejmé, či vôbec je matka schopná zabezpečiť riadnu starostlivosť o maloletú a či by aj maloletá nebola ohrozená na zdraví a živote. Dôkazné bremeno v tomto smere spočívalo na matke a táto nepreukázala, že by mala vytvorené vhodné podmienky pre starostlivosť o maloletú a že by sama matka bola dostatočnou zárukou tejto starostlivosti. Pokiaľ aj matka tvrdí, že neužíva návykové látky, vzhľadom na vyjadrenie lekára bez doliečenia návrat choroby s príznakmi schizofrénie trvá, a teda v tomto smere je na matke, aby v liečbe pokračovala tak, aby dávala záruku na riadnu starostlivosť o maloletú. Bez ohľadu na prípadné užívanie návykových látok podľa matkou predloženej správy od Blumentál s.r.o. Hlohovec osobnosť matky je hystriónska /tendencia klamať, manipulovať/, emočne nestabilná, so sklonom reagovať v záťažných situáciách možnými psychotickými dekompenzáciami, ktoré skutočnosťou sú nepochybne pre vývoj maloletej ohrozujúce.

Navyiac sú dané dôvody, pre ktoré súd nemal za vhodné rozdelenie detí. Z vyjadrení navrhovateľa i samotných starších detí vyplýva, že deti sú na seba citovo naviazané. Matka doposiaľ nezabezpečovala sama starostlivosť o deti /žila v domácnosti svojho otca, ktorý túto starostlivosť deťom doposiaľ poskytoval/ a za daných okolností je potom citové puto detí objektívne väčšie ako v riadnej rodine. Súd má teda za to, že nie je v záujme maloletých detí ich oddelenie /aj pokiaľ by matka spĺňala podmienky starostlivosti o deti, o taký prípad sa však nejedná/. Prípadné rozdelenie detí by mohlo mať negatívny dopad na ich ďalší psychický vývoj. Treba tiež prihliadnuť na skutočnosť, že ak by súd zveril maloletú Natašu do osobnej starostlivosti matky, táto by bola nielen oddelená od súrodencov, na ktorých je naviazaná, ale navyiac by bola premiestnená do pre ňu cudzieho prostredia /v ktorom nie je dostatočne adaptovaná ani matka, ktorá býva v Čechách krátko/, a teda nie je možné konštatovať, že by toto bolo v záujme maloletej. Zverením maloletej Nataše do osobnej starostlivosti otca síce takisto dôjde k zmene prostredia, avšak pokiaľ sa tak stane spoločne so súrodencami, táto zmena nebude mať na maloletú negatívny vplyv.

Pokiaľ kolízny opatrovník vyjadril nesúhlas so zverením maloletých detí do osobnej starostlivosti otca a tento návrh považoval za predčasný, súd sa s jeho názorom nestotožnil. V čase podania návrhu otca sa tento ako predčasný javiť mohol /otec bol krátko predtým prepustený z výkonu trestu/, ale ako bolo uvedené, rozhodujúci je stav v čase vyhlásenia rozhodnutia, kedy mal súd preukázané splnenie

podmienok starostlivosti o deti na strane otca. Súd zohľadňoval skutočnosť, že priority majú deti vyrastať v biologickej rodine, starostlivosť majú zabezpečovať predovšetkým rodičia, resp. aspoň jeden z nich. Všetky ostatné formy náhradnej starostlivosti nastupujú až vtedy, ak starostlivosť rodičov nie je možná - či už so subjektívnych alebo objektívnych dôvodov. Starý otec maloletých detí, ktorý doposiaľ zabezpečoval starostlivosť, podľa vlastného vyjadrenia vzhľadom na svoj vek už sám nie je schopný túto starostlivosť v celom rozsahu zabezpečiť. Ak by mu deti boli zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, musel by si zabezpečiť výpomoc v domácnosti /starostlivosť o deti zahŕňa v sebe i zabezpečenie chodu domácnosti/. Aj deti sa vyjadrili, že starý otec už nemá toľko síl a je nepochybné, že starostlivosť o tri deti v danom veku je náročná. Starý otec bol ochotný starostlivosť zabezpečiť / okrem nesporne kladnému vzťahu s deťmi/ z dôvodu, aby deti neboli umiestnené do detského domova. Ústavná starostlivosť je krajným riešením, a preto bolo potrebné zvažovať medzi náhradnou osobnou starostlivosťou /zverenie do starostlivosti starého otca/ a osobnou starostlivosťou niektorého z rodičov. Zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti nastupuje len v prípade, ak nie je možná starostlivosť rodičov. Práve s prihliadnutím na vek starého otca a nároky na starostlivosť o tri deti súd zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti nepovažoval v danom prípade za najvhodnejšie riešenie, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že otec aktuálne je schopný riadne zabezpečiť starostlivosť o deti a pre túto má splnené všetky podmienky. Neboli zistené žiadne skutočnosti, pre ktoré by nemohli byť deti zverené do osobnej starostlivosti otca. Prvotným hľadiskom je záujem maloletých detí, ktoré majú aj v zmysle čl. 41 ods. 1, 4 Ústavy SR právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Splnenie podmienok pre starostlivosť o deti potvrdila i matka detí jednak súhlasom so zverením mal. Q. O. Z. do starostlivosti otca, ale tiež súhlasom s odchodom detí 30.6.2017 do Talianska.

Ako bolo uvedené, matka nemá vytvorené dostatočné podmienky pre starostlivosť o maloletú R. - predovšetkým vzhľadom na jej nedoliečený zdravotný stav, čím by mohla byť maloletá ohrozená, matka si aktuálne zabezpečuje nový spôsob života, pričom bývanie jej platí matka vzhľadom na nízky príjem a sama sa na nové prostredie adaptuje. Na druhej strane u otca budú mať všetky maloleté deti vytvorené stabilné rodinné prostredie. Okrem týchto dôležitých skutočností súd nepovažuje za záujem maloletej a jej riadneho vývoja jej oddelenie od ostatných súrodencov, s ktorými má blízky vzťah, vyrastala s nimi, je na nich naviazaná. Matka jej sama doposiaľ starostlivosť ani neposkytovala. Zverením maloletej Nataše do starostlivosti otca nemá za následok prerušenie vzťahov s matkou, nakoľko ohľadne styku matky s deťmi sa rodičia vedia dohodnúť.

Pre úplnosť je potrebné uviesť, že rozhodnutie v tomto konaní je len na čas do rozvodu a v prípade rozvodu manželstva /o ktorom sa matka vyjadrila, že bude prebiehať/ budú opätovne upravené práva a povinnosti manželov k maloletým deťom.

S poukazom na uvedené súd všetky deti zveril do osobnej starostlivosti otca, u ktorého bolo preukázané, že má vytvorené všetky podmienky pre starostlivosť o deti, s deťmi má vytvorený dobrý vzťah, súd prihliadol i na vyjadrenie starších detí. Súd dospel k záveru, že zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti otca je v ich najlepšom záujme.

Vzhľadom na zverenie maloletých detí do osobnej starostlivosti otca odpadol návrh starého otca na zverenie detí do náhradnej osobnej starostlivosti, a teda v tejto časti súd konanie zastavil.

Styk matky s maloletými deťmi súd neupravoval, nakoľko podľa vyjadrenia rodičov je v tomto smere možná mimosúdna dohoda.

Z uvedených dôvodov súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

11. Podľa § 62 ods. 1 a nasledujúcich Zák. o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samostatne sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností, majetkových pomerov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené dieťa. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. V prípade, že dôjde k podstatnej zmene pomerov, súd môže aj bez návrhu zmeniť pôvodné rozhodnutie o výške výživného.

Podľa § 75 ods. 1 Zák. o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu, rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 45 ods. 8 Zák. o rodine súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby počas

trvania náhradnej osobnej starostlivosti, najdlhšie však do dovŕšenia plnoletosti dieťaťa, poukazovali výživné úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.

V danom prípade matka má aktuálne príjem 288 eur mesačne, sama bola ochotná platiť výživné 50 eur mesačne na mal. Lindu a 50 eur mesačne na mal. Gabriela. Otec má príjem 1500 eur mesačne. Na mal. Natašu určil súd výživné nižšie vzhľadom na jej vek. Aktuálne u maloletých detí nie je možné určiť ich prípadné náklady vzhľadom na zmenu miesta bydliska a s tým spojenú zmenu pomerov. Určené výživné sa javí primeraným potrebám maloletých detí a možnostiam rodičov, keď vychádzal aj z dohody rodičov v časti výživného na mal. Q. O. Z. a primerane tomu určil výživné na mal. R..

12. Úpravu styku rodičia nežiadali.

13. O trovách konania rozhodol súd podľa ust. § 52 C. s. p., v zmysle ktorého Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje.

Odvolanie môže podať účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná.

Exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený (§ 38 zák. č. 233/1995 Z.z.) a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak (§ 29 zákona č. 233/1995 Z.z.).

Podľa štvrtej časti C.m.p. sa postupuje pri výkone rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému.

Podľa štvrtej časti C.m.p. sa postupuje aj pri výkone rozhodnutia o návrat maloletého do cudziny pri neoprávnenom premiestnení alebo zadržaní.

Podľa štvrtej časti C.m.p. sa postupuje aj vtedy, ak z osobitného predpisu alebo z medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vyplýva vykonateľnosť dohody alebo verejnej listiny, ktorou bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému.